

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 544/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditřa a Miroslava Duriřa v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 15/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivý súdny proces postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 15/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a priznania finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 eur.
2. Sťažovateľ žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom, ktorý doplní a spresní špecifikáciu jeho porušených práv, pretože sťažovateľ ich konkretizovať nevie.
3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde a vedenou pod sp. zn. 5 C 15/2017 domáhal proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej konalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“), náhrady škody vo výške 33 000 eur. O podanej žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom z 12. februára 2020 tak, že žalobu zamietol (výrok I) a sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v plnom rozsahu (výrok II). Proti predmetnému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom

rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 19 Co 81/2020-145 z 28. apríla 2021 právoplatným 7. júna 2021, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Okresnému súdu bolo 29. júna 2021 doručené sťažovateľom vlastnoručne spísané dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 28. apríla 2021 spolu s jeho „*žiadosťou o pridelenie advokáta k dovolaniu*“. Okresný súd prípisom zo 6. augusta 2021 (chybou v písaní s nesprávne uvedeným rokom jeho vyhotovenia 2020) sťažovateľovi oznámil, že vzhľadom na predmet konania nemá okresný súd možnosť ustanoviť mu advokáta a odporučil mu obrátiť sa so žiadosťou na Centrum právnej pomoci, kanceláriu Trenčín (ďalej len „centrum“). Do centra bola 19. augusta 2021 doručená žiadosť sťažovateľa o poskytnutie právnej pomoci. Centrum po posúdení nároku na poskytnutie právnej pomoci podaním zo 17. septembra 2021 označeným ako „*Upovedomenie o začatí konania o nepriznaní nároku na právnu pomoc a oboznámenie s podkladmi rozhodnutia*“ oboznámilo sťažovateľa s nedostatkami, ktoré predstavujú dôvod zrejmej bezúspešnosti konania a sú predpokladom, že konanie o dovolaní bude okresným súdom zamietnuté, a zároveň dalo sťažovateľovi možnosť vyjadriť sa k uvedeným podkladom a zisteniam centra pred vydaním jeho rozhodnutia. Centrum v podaní konštatovalo, že „*lehota na podanie dovolania uplynula dňa 09.08.2021, pritom dovolacie dôvody je možné meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Vaša žiadosť bola Centru doručená dňa 19.08.2021, teda zjavne po uplynutí lehoty na podanie dovolania alebo prípadnú zmenu dovolacích dôvodov.*“. Sťažovateľ vo vyjadrení z 27. septembra 2021 adresovanom centru nesúhlasil s postupom okresného súdu v rámci dovolacieho konania, pretože ho okresný súd „*nepoučil v zmysle § 160 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z., i keď mu to daný zákon ukladá ako povinnosť*“, a požadoval, aby centrum v konaní o priznaní mu právnej pomoci pokračovalo v súlade s jeho žiadosťou. Zároveň žiadosťou z 27. septembra 2021 adresovanou okresnému súdu požiadal „*o navrátenie lehoty k dovolaniu podľa § 122 CSP*“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vyjadruje svoju nespokojnosť s postupom okresného súdu v napadnutom konaní po tom, ako mu bolo doručené vlastnoručne spísané dovolanie sťažovateľa (podané sťažovateľom 24. júna 2021) spolu so žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu v dovolacom konaní. Podľa názoru sťažovateľa ho okresný súd prípisom zo 6. augusta 2021 oboznámil s možnosťou požiadať centrum o poskytnutie právnej pomoci vo veci ním podaného dovolania bez prechádzajúceho poučenia podľa § 160 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a navyše uvedený prípis mu bol doručený až 12. augusta 2021, teda po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie, resp. doplnenie dovolania (lehota mu uplynula 7. augusta 2021). Sťažovateľ preto žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že boli porušené jeho práva „*na spravodlivý súdny proces v neumožnení mi využiť mimoriadny opravný prostriedok – Dovolanie, pre zmeškanú zákonnú lehotu v zmysle § 427 ods. 1, § 429 ods. 1 a § 430 Civilného sporového poriadku, ktoré mi zmaril Okresný súd Nové Mesto nad Váhom.*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

7. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom [§ 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019).

8. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

9. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že o sťažovateľom podanom dovolaní dosiaľ nebolo rozhodnuté. Dovolanie spolu so spisom okresného súdu nebolo ešte ani predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie.

10. Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach,

v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

11. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie ústavnej sťažnosti navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu na rozhodovanie vo veci v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého v prípade príslušnosti iného súdu na rozhodovanie o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

12. Ak sa sťažovateľ domáha ochrany svojich práv jednak na všeobecnom súde a zároveň na ústavnom súde, javí sa byť jeho ústavná sťažnosť ako predčasne podaná, keďže existuje iný orgán verejnej moci (najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa. Pokiaľ ide o eventuálne námietky smerujúce proti porušeniu základných práv, ktoré by nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní, použije sa vo vzťahu k nim § 124 zákona o ústavnom súde v jeho poslednej vete.

13. Ústavný súd uzatvára, že prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (porov. mutatis mutandis II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu.

14. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd musí konštatovať, že posúdenie, či sťažovateľom podané dovolanie spĺňa, resp. nespĺňa zákonom požadované náležitosti (u sťažovateľa otázka právneho zastúpenia v dovolacom konaní), resp. či ich nedostatky do uplynutia lehoty na podanie dovolania boli alebo neboli odstránené (a nejde o procesnú situáciu predpokladanú § 436 ods. 1 CSP), spadá do právomoci najvyššieho súdu, ktorý ich skúma v rámci splnenia podmienok prípustnosti dovolania (môže ich vyhodnotiť v prospech sťažovateľa a príslušným spôsobom korigovať postup okresného súdu v dovolacom konaní predchádzajúci predloženiu veci dovolaciemu súdu). V opačnom prípade až rozhodnutie najvyššieho súdu o podanom dovolaní (a postup, ktorý mu predchádzal, popísaný v predchádzajúcej vete) je spôsobilým predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu.

15. Vzhľadom na prezentované závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K sťažovateľom podanej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

16. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným

súdom zrejme, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2021

Libor Duľa
predseda senátu